

Christian De Coninck

Dodenva1

Houtekiet

Antwerpen / Amsterdam

I

Donderdag 19 april 1923
twee uur 's middags

Het was een drukte van jewelste op het Poelaertplein. Tegenover het Justitiepaleis lag de woning van de de Baillet-Latours, die ook wel eens het kasteel van het Poelaertplein werd genoemd.

Pierre, graaf de Baillet-Latour, organiseerde hoogstpersoonlijk de stroom aanrijdende karren van alle leveranciers. De edelman was rijzig, met een volle bos haar en de obligate snor op de bovenlip. Hij was aan grote drukte gewend, maar deze was anders. Het feit dat zijn vrouw en dochter er zich mee bemoeiden, maakte hem nog zenuwachtiger. Hij bleef geconcentreerd de toevloed van karren in de gaten houden. De ene bracht de wijnen en de champagnes, de andere tonnen bier, nog een leverancier bracht de bloemen. Het ballet van aankomende en vertrekkende karren was al de hele dag aan de gang. 's Ochtends waren de etenswaren voor het diner afgeleverd, die werden onmiddellijk naar de keuken gedragen zodat de koks aan de slag konden. Het was al de hele dag bijzonder hectisch en zijn vrouw en dochter maakten hem horendol. Hij had hen vriendelijk maar met serieuze aandrang verzocht om naar het boudoir aangrenzend aan hun slaapkamer te gaan, zodat hij het beneden kon afhandelen. Zowel Hortense, zijn echtgenote, als Bernadette, zijn dochter, hadden fel geprotesteerd. De eerste omdat zij de gastvrouw was en de tweede

omdat het haar verlovingsfeest betrof. Het protest nam plots af, toen de graaf hen erop wees dat hij het was die voor het feest betaalde. Toen de twee vrouwen zich daarop terugtrokken, kon de Baillet-Latour opnieuw rustig ademen. Samen met de butler zorgde hij ervoor dat het overige personeel zich volledig inzette om het feest perfect te laten verlopen.

Boven in het boudoir liep Bernadette nerveus rondjes om de ebbenhouten kaptafel die prominent in de ruimte stond, vlak bij het raam. Moeder stond voor datzelfde raam verdwaald in haar gedachten naar de weelderige tuin te staren.

‘Maman, ik vind het zo oneerlijk van papa dat ik niet mag helpen. Het is tenslotte mijn feest,’ zeurde het meisje.

Net als haar moeder had ze prachtige honingblonde haren en haar lichaamsvormen waren perfect. Ze droeg een glanzend roze satijnen kleedje dat tot op haar enkels reikte, waaronder bordeauxkleurige pantoffels uitstaken.

Hortense liep naar haar dochter toe en nam haar teder in de armen. Bernadette leek als twee druppels water op haar moeder. Ook Hortense was blond en had mooie rondingen. Ze was trots op haar dochter. Het was beter geweest als ze niet zo’n vaderskindje was geweest, maar goed, daar kon ze nu niets meer aan veranderen.

‘Ik weet het kindje, maar je kent papa. Hij wil alles tot in de perfectie regelen, zeker voor zijn jongste dochter.’

‘Maar hoe weet hij hoe ik de bloemen wil schikken?’

‘Daarvoor heeft hij de bloemist van de Koningsstraat ingehuurd. Die werkt immers voor het koningshuis.’

‘Het is niet mijn keuze dan.’

‘Och meisje, als het alleen dat maar is. Denk aan je toekomstige man. Dat is het belangrijkste.’

‘Waren jij en papa ook zo verliefd op elkaar?’

Hortense keek weer naar de tuin en naar het bankje onder

de treurwilg. Ze droomde weg mijmerend over haar eigen verloving jaren geleden.

Hortense had haar toekomstige nooit van tevoren ontmoet. Haar vader had haar verloofde voor haar uitgezocht. Hij was de enige zoon van een puissant rijke industrieel. Haar schoonvader droomde van een adellijke titel voor zijn zoon. Zo was hij in contact gekomen met het oeroude adellijke geslacht de Baillet-Latour. Beide mannen konden het meteen heel goed met elkaar vinden en toen bleek dat de Baillet-Latour een verarmd adellijk geslacht was zonder geld, was de zaak onmiddellijk beklonken. Hortense de Baillet-Latour zou de echtgenote worden van Pierre Laporte, de zoon van 's lands belangrijkste scheepsbouwer en -hersteller, met een kapitaal van honderden miljoenen achter zijn naam. In ruil zou Pierre graaf de Baillet-Latour worden. Hortense was de laatste in de opvolging en het geslacht zou uitsterven, tenzij ze huwde met Pierre en hij haar titel kon aannemen. Het had flink wat geld gekost om de minister van Justitie en zijn vazallen te overtuigen om die naamsverandering goed te keuren, want de minister begreep niet waarom dat zo belangrijk was. De minister was dan ook natuurlijk zelf niet van adel. Maar goed, zodra het huwelijk werd voltrokken, zou Pierre de volgende graaf de Baillet-Latour worden. Hortense durfde niet te weigeren en ze ging akkoord met een bemiddeld rendez-vous met haar toekomstige echtgenoot. De twee ontmoetten elkaar voor het eerst in de woning van de ouders van Hortense. Ze zat heel zenuwachtig op een voetbank aan het uiteinde van een ches-terfield en zag voor het eerst Pierre, enfin, ze zag vooral de grote ruiker rode rozen waarachter zijn gezicht verscholen zat. Toen hij de ruiker liet zakken, was ze aangenaam verrast door wat ze zag. Een lange, mooie en slanke man met fijne gelaats-trekken, zijn donker haar nauwkeurig gekamd in een strakke

scheiding die licht glansde in het binnenvallende licht. Zijn houding verraadde een opvoeding van privilege en verfijning. Maar wat het meeste opviel waren zijn kobaltblauwe ogen die haar indringend aankeken. Ze smolt als boter onder de zon en wist met haar houding geen blijf. Blozend nam ze de bloemen aan en zette ze met licht bevende handen in een vaas die daarvoor al klaarstond. Ze rook aan de rozen en sloot de ogen terwijl de rozengeur haar meevoer naar vreugdevolle toekomst-dromen.

‘Ik hoop dat ik u hiermee een plezier doe, *mademoiselle*?’

‘Oh oui, *monsieur*,’ antwoordde ze met een stralende glimlach.

Ook Pierre was gecharmeerd door wat hij zag. Hij was toch enigszins bang geweest dat hij tegen zijn zin zou moeten huwen met een lelijk krenge om zijn vader te plezieren, maar hij ontdekte een prachtige, stijlvolle vrouw met een betoverende schoonheid en innemende verlegenheid die makkelijk verward kon worden met afstandelijkheid. Hij werd overvallen door een onverwachte golf van hartstocht. Een gevoel dat recht uit zijn hart kwam en hem deed beseffen dat hij zijn lotsbestemming in haar had gevonden. Hortenses moeder liet hen plaatsnemen in de grote salon nadat ze Pierre een cognac had ingeschonken en een likeurtje voor haar dochter. Na een kort gesprekje met beleefdheden heen en weer verontschuldigde haar moeder zich en trok zich even terug. Ze had genoeg gecharperonneerd. Toen ze het vertrek uitging, liep ze onmiddellijk haar echtgenoot tegen het lijf.

‘Wat denk je?’ vroeg hij direct.

‘Dat komt in orde,’ antwoordde ze met een knipoog. ‘We zullen ze even de tijd geven om elkaar te leren kennen.’

Zodra haar moeder de salon had verlaten, nam Pierre het initiatief. Voorzichtig nam hij Hortenses hand in de zijne.

‘Mademoiselle,’ zei hij en keek verlegen naar de grond. ‘Sta me toe rechtuit te zijn: u bent het mooiste meisje dat ik ooit heb gezien.’

‘Dank u, monsieur,’ antwoordde Hortense blozend. ‘Mag ik zo vrij zijn om u dat compliment te retourneren?’

‘Denkt u dan dat wij samen kunnen...’

‘Ja.’

‘U maakt van mij de gelukkigste man ter wereld.’

Ze bleven nog een tijdje praten, niet te lang, het mocht niet onfatsoenlijk worden. Hierna was Pierre opgestaan, hij had haar een handkus gegeven en was vertrokken met een zwerm vlinders in zijn buik.

Een paar weken later verloofden ze zich officieel en drie maanden later traden ze in het huwelijk. Hortense trok in bij Pierre en zijn ouders op het Poelaertplein. Haar schoonouders overleden beiden binnen het jaar ten gevolge van een tragisch ongeval toen ze samen een van de scheepswerven bezochten. Een houten balk was van een aanzienlijke hoogte naar beneden op hun auto gevallen, had het dak doorboord en beide schoonouders op de achterbank verpletterd. De chauffeur was er met lichte verwondingen en de schrik van afgekomen. Pierre kreeg, als enige erfgenaam, plots het volledige bestuur van het bedrijf in de schoot geworpen. Hij werkte er al een tijd onder het waakzame oog van zijn vader en was dus goed op de hoogte. De transitie verliep zonder problemen en het bedrijf floreerde verder. Voor Hortense was het een verademing. Ze kon eindelijk leven en wonen zoals ze het wilde, zonder het wakende oog van haar schoonmoeder. Ondertussen hadden ze een zoon gekregen en de daaropvolgende jaren kwamen er nog twee meisjes bij, waarvan Bernadette de jongste was en natuurlijk het lievelingetje van haar vader. Pierre kon haar niets weigeren, terwijl hij zijn zoon en andere dochter juist heel streng

opvoedde. Charles was ingenieur en werkte met zijn vader in het bedrijf. Charlotte vertaalde teksten van en naar het Frans, Nederlands, Engels en Duits. Bernadette had geen oog voor de school. Ze had wel de capaciteiten om te studeren, maar ze was wat lui. Een laksheid die in de hand gewerkt werd door haar vader. Ze had met grote moeite en met veel financiële inspanningen van haar vader de retorica afgerond en daarna had ze beslist dat ze thuis zou blijven om haar moeder te helpen met het besturen van het huishouden. Hortense had geprotesteerd. Ze had een butler en personeel en dus was de hulp van Bernadette niet nodig. Pierre had haar overgehaald om Bernadette te leren hoe ze een huishouden moest bestieren en sinds Hortense was gezwicht, was Bernadette thuis gebleven.

Het meisje werd met de minuut zenuwachtiger. Ze kon niet wachten om zich te verloven met Geoffrey, die ze had ontmoet op het debutantenbal. Ze was quasi onmiddellijk gevallen voor zijn charmes en hoewel ze zeer afstandelijk deed, hoopte ze dat de man zou blijven aandringen, wat hij gelukkig ook deed. Geoffrey was een mooie jongeman, niet te groot, robuust gebouwd en had een guitig jongensachtig gezicht. Hij had een goed gevoel voor humor en deed haar vaak lachen. Toen haar vader de pretendent voor het eerst ontmoette, was hij dan ook erg gecharmeerd. Hij waarschuwde Bernadette dat het moeilijk zou worden om die kerel voor haar alleen te houden, waarop Bernadette snoeihard uithaalde en haar vader vlakaf vroeg of hij, als knappe en rijke maar vooral getrouwde man, dan ook al vreemd was gegaan. Pierre had ontkend en verder wisselijk zijn mond gehouden.

Ondertussen was de verloving een feit en dus ging het werk beneden onvermoeibaar door. De meubels van de eetzaal en de salon werden naar buiten gebracht en in de remise naast

het koetshuis geplaatst waarbij ze werden beschermd met dikke dekens. Hierna volgde een nieuwe levering: de instrumenten van het kamerorkest. Een reusachtige vleugelpiano en een contrabas werden met veel moeite het salon binnengedragen. De overige instrumenten brachten de orkestleden later zelf wel mee.

In de eetzaal werd de tafel klaargezet onder het waakzame oog van de kritische butler. In feite waren het verschillende tafels die aan elkaar werden verbonden met riemen, waarbij de spleten tussen de tafelbladen werden opgevuld, zodat het leek alsof het één grote tafel was. De butler verifieerde of het bord, het bestek en de glazen op de juiste afstand van elkaar lagen. Daarvoor had hij een meetlint en paste aan waar nodig. In het midden van de tafel werden imposante tafelstukken neergezet. Eenmaal de gasten hun plaatsen hadden ingenomen, zou deze decoratie worden weggehaald. Pierre hield alles scherp in het oog, maar liet het personeel verder werken. Ook zij waren veel rustiger, nu de zenuwachtige dames de plaats hadden verlaten. Eenmaal de tafel was gedekt, nam Pierre het tafelplan en de naamkaartjes die op tijd door de drukker, die ook voor het koningshuis werkte nota bene, waren geleverd. Ze waren sierlijk bedrukt met gouden letters in gotisch schrift. Hij nam de kaartjes en stak ze volgens het tafelplan in de zilveren houder naast het portglas, juist boven het zilveren bestek. De butler hielp hem. Eenmaal de kaartjes geplaatst, keek de Baillet-Latour naar het werk.

‘Wat denk je ervan, Julien?’ vroeg hij aan de butler.

‘Mevrouw en de juffrouw zullen ongetwijfeld onder de indruk zijn, want zoals men zegt: “Een goed begin is het halve werk”, en deze tafel belooft alvast een mooie toekomst, mijnheer.’

‘Goed gesproken, Julien.’

‘Zal ik de dames laten komen?’

‘Nee, nee, nee, ze zouden nog in staat zijn om de tafel te herschikken. Ze mogen naar beneden komen als de eerste gasten zijn gearriveerd.’

‘Zoals mijnheer het wenst,’ antwoordde de butler.

De graaf haalde zijn gouden zakhorloge tevoorschijn en las het uur. Bijna vijf uur. De gasten werden verwacht om zeven uur.

‘Het wordt tijd dat we de inrit en het voorplein vrij maken, Julien. Alle koetsen en karren moeten nu vertrekken. Zorg jij daarvoor. Ik ga even naar de keuken.’

‘In orde, mijnheer.’

De Baillet-Latour stapte vastberaden naar de keuken. Hij zou dit verlovingsfeest organiseren zoals hij zijn bedrijf leidde: met strakke hand. Hij liep de keuken binnen waar iedereen druk in de weer was. De chef gaf zijn orders en zorgde ervoor dat iedereen de opgelegde taken met de uiterste precisie vervulde.

‘Hoe gaat het hier, chef?’

‘Heel goed, mijnheer de graaf. U zult heel tevreden zijn,’ antwoordde de chef en hij toonde trots de menukaart.

Pierre bekeek het menu aandachtig. Het diner begon met *hors-d’œuvres variés*. Een bordje met koude gerechtes, zoals mimosa-eitjes, stukjes gebakken tonijn gemengd met appel en cidervinaigrette en een gratineerde oester. Vervolgens werd een *Consommé Princesse* opgediend, gevolgd door *ris de veau à la reine*, waarbij de klaargemaakte kalfszwezeriken aan een romige bechamelsaus worden toegevoegd en dan in een warm pasteitje van knapperig bladerdeeg worden geserveerd. Het eerste hoofdgerecht is *homard à l’armoricaine*, gevolgd door het tweede hoofdgerecht, zijnde *suprême de turbot Mornay*. Om de hoofdmaaltijd af te sluiten was er een grote kaastafel voorzien.

Het dessert bestond uit een soufflé van vanillepudding met krenten en rum, gevolgd door vanille-ijs met warme chocoladesaus, waarna de mokka opgediend zou worden met petit-fours. De graaf nam voor de eerste keer kennis van het menu. Hij had de chef *carte blanche* gegeven, want hij had het volle vertrouwen in de kok van *Au Gastronom*, het beroemde restaurant aan de Munt, waar *le tout Bruxelles* kwam om zich te tonen. De Baillet-Latour, een goede klant in het restaurant, had de chef overtuigd om het restaurant uitzonderlijk te sluiten en voor het verlovingsfeest van zijn dochter te koken. De kok was voor het grote geld gezwicht en had al zijn personeel meegenomen. Gelukkig was de keuken van de familie te vergelijken met een restaurantkeuken en konden ze er goed werken. Het feit dat er een vast menu was, vergemakkelijkte het werk. De graaf wenste dat daarbij vanaf het eerste gerecht tot het dessert champagne *Veuve Clicquot* werd geschonken. Dat maakte de bediening eenvoudiger, maar had vooral als reden dat de graaf zelf een groot amateur was van die champagne. Natuurlijk stonden er verschillende glazen op tafel, zodat een gast kon vragen om wat rode of witte wijn en zelfs port, maar het werd niet expliciet aangeboden. De Baillet-Latour feliciteerde de chef, waarna deze een fles champagne opende en samen met de graaf klonk op de goede afloop van het feest.

Na een half glaasje trok de graaf zich snel terug, want hij moest zich klaarmaken voor het grote feest waarop zo'n vijftig mensen waren uitgenodigd. Familie, maar ook zakenrelaties van zowel de graaf als de ouders van de verloofde.

Pierre begaf zich naar zijn badkamer en verfriste zich. Hij trok zijn kamerjas aan en ging naar het boudoir waar Hortense en Bernadette hun zenuwen amper de baas konden.

‘Zijn jullie al klaar?’ vroeg hij.

‘Natuurlijk niet,’ antwoordden de twee vrouwen in koor.

‘Dan zou ik er maar snel aan beginnen, want over minder dan twee uur arriveren de eerste gasten.’

Bernadette en Hortense stoven het boudoir uit en repten zich naar de badkamer, lachend gadedeslagen door de graaf. Hij ging naar zijn kleedkamer, nam zijn avondkostuum en kleedde zich aan. Zoals altijd had hij last om de zijden strik te knopen. Hij zuchtte en vloekte tot het ding eindelijk mooi geknoopt rond zijn nek hing. Vervolgens nam hij zijn manchetknopen met een kleine diamant en knoopte de mouwen dicht. Over zijn helderwitte overhemd met stijve kraag trok hij zijn jas van fijne wol aan en knoopte hem dicht. Ten slotte wierp hij een laatste blik in de grote spiegel en was tevreden met wat hij zag. Hij ging naar het boudoir en zag dat de dames bijna klaar waren. Hij bekeek Hortense en moest toegeven dat ze nog steeds een van de mooiste vrouwen was die hij ooit had ontmoet. Ze stak haar prachtige blonde lokken op en versierde dit kapsel met een discrete maar fantastisch fonkelende tiara. Hortense keek Pierre keurend aan, prutste even aan zijn strikje en trok moederlijk zijn kostuumjas strak.

‘Ik geraak nooit op tijd klaar,’ jammerde Bernadette.

‘Jij mag als allerlaatste komen. Het draait toch om jou,’ antwoordde haar vader.

Omstreeks zes uur waren Hortense en Pierre de Baille-Latour beneden in de hal van hun woning. Ze zaten comfortabel in twee lederen fauteuils die daar door het personeel waren neergezet, zodat beiden even konden zitten in afwachting van de komst van hun gasten.

‘Het is ons laatste kind,’ zei Hortense, met enige melancholie.

‘Het moest er ooit van komen, Hortense. De twee anderen zijn de deur uit en nu is het de beurt aan de jongste.’